

KJAK

Eg havi tíverri sagt ósatt!

EYÐSTEIN DJURHUUS
Stýrislimur í ALS

Í blaðgrein í august mánaði í fjør við heitinum »Ein rimmar føðingardagur« segði eg, at 20 ára hátíðarhaldið hjá ALS fór at kosta 400.000 krónur. Hetta vóru upplýsingar, sum eg hevði fingið beinleiðis frá táverandi stjóra í ALS.

Nú havi eg fingið at vita, at hendan upphædd ikki var røtt. Ein samanteljing av

øllum beinleiðis útreiðslum av føðingardegnum er gjørd. Hendan vísir, at rætta upphæddin er knapt 800.000 krónur.

Eg biði lesaran fyrigeva mær.

Nokk tosað, fjasað, kannað og skrivað – Kom nú í gongd

JÓHAN CHRISTIANSEN
Leirvík

Eyðgunn Samuelsen hevur lesarbræv úti í hesum døgum, har hon royndir at fáa útleggingina av eldraðkinum til kommunurnar útsetta. Grundgevingar eru nógvar, og fyri mær »undarligar«. Tær grundgevingar, ið tala ímóti hjá henni, eru júst grundgevingar eg haldi tala fyri, at økið verður lagt út til kommunurnar sum skjótast. Hon ramsar upp alt tað sum manglar, haltar og kundi verið gjørt betri á eldraðkinum. Hví eru hesi tingini ikki gjørd? Sannleikin man vera illa lýddur, men hann er helst so einfaldur, at landið er ikki ført at veita nøktandi tænastu til okkara eldru borgarar.

Vit skulu skriva áltit upp og niður. Kanna eitt og annað. Orða ein politikk fyri og annan eftir, meðan ongin

spyr til tey eldru.

Jú, lat kommunurnar nú fáa ábyrgdina fult og heilt av eldraðkinum, so okkara eldru borgarar kunna fáa ta tænastu, teimum er uppi-borð. Lat nú vera við at sáða iva um førleikanar hjá komm-ununum at umsita hetta sera týðningarmikla málsøkið. Tí veruleikin er tann, at landið megnar ikki at røkja tænast-una borgaranum at frama. Gev so kommununum kjans-in.

Alt hetta kjakið um, at kommunurnar mugu vera størri, helst bert 5-7 stk. í øllum landinum, fyri at røkja eldraðkið, eru bert undan-førslur. Hyggja vit eftir hvar trupulleikin við vantandi eldratænastum er størst, so er tað ikki í teimum smærru kommununum. Heldur øv-ugt.

Vit kunna øll vera samd um, at tað var rætt at leggja barnaansingarøkið út til kommunurnar at røkja. Kommunurnar, saman við teirra starvsfólkum, hava bygt eitt vælvirkandi og framkomið barnaansingarøki upp uppá rekordtið. Man hoyrir ongan, sum ynskir at landið skal átaka sær hesa uppgávuna aftur.

Og vita tit hvat. Tá barna-ansingarøkið bleiv lagt út, tá vóru tað fleiri kommunur enn tað eru í dag. Tað vóru fleiri smærri kommunur enn tað eru í dag. Kommunurnar vóru júst líka ójavnar tá, sum tær eru í dag. Tað var ongin visjón fyri barnaansingarøkið frá landsins síðu. Tað var ongin barnalóg. Ongin tosaði um at børnini vóru ein byrða fyri familjuna, og fyri kvinnuna. Ongin tosaði um fyrirbyrgjandi og heilsufremjandi tænastur til børnini. Neyvan bleiv ST sáttmálar v.m. havt uppi á tunguni í øllum kjakinum. Ongin tosaði um at arbeiða í óðum verkum. Figggingin av barnaansingarøkinum var í stóran mun í asfaltstudningi, vegastudningi, koyri-studningi o.l.

Og ongin tosaði um, at tað

var ørskapur at leggja eitt so týðningarmikið økið út til fleiri enn 30 kommunur. Møguliga er barnaansingar-økið ikki eins týðningarmikið, sum eldraðkið fyri Eyðgunn. Eg veit ikki. Men eg veit, at tað er ørskapur at halda áfram innan eldraðkið, sum vit gera í dag. Onkur má fáa fulla ábyrgd, so økið verður skynsamt rikið.

Næstbesta loysnin er tann, at landið tekur alt økið. Men avgjørt besta og virðiligasta loysnin er, at kommunurnar fáa ábyrgdina av øllum eldraðkinum, og heimild at tillaga økið til tann staðbundna tørvin.

Kommunurnar hava prógva, at tær væl, eisini um tær eru fleiri enn 30 stk, klára at lyfta týðningarmiklar tænastur.

Tað eigur eisini at vera sett ferð á arbeiði við at leggja Fólkhúskúlan út til kommunurnar. T.d. kundi vit sagt, at Fólkhúskúlin verður komunalur 1. jan. 2015.

So Eyðgunn og øll tit í landssins leiðslu, vís komm-ununum nú álti, og legg eldraðkið út til tær, teimum eldru borgaranum í Føroyum at frama.

Finskt-russiski bardagin 1939-40

SÍMUN PAULI JACOBSEN

Vit fara inn í dómkirkjuna í Tammerfors. Tað er ein hugnalig kirkja. Og hóast tað eru millum tvey og trý túsund sitipláss, hevur presturin alla samkomuna tætt inni at sær. Tað eru fáar kirkjur, har tað er so lætt at tosa sum her.

Kirkjan er full av djúpt lurtandi menniskjum. Sjálvt gongdirnar eru fullsettar av fólki. orglið spælir, og samkoman syngur, sum einanas ein finsk samkoma kann

syngja. Bráðliga signalisera kirkjutænarnar frá sakristi-num til orgulspælaran. Orglið steðgar mitt í einum versi.

Ljósini vóru sløkt í allari kirkjunni. Tað verður kola-svart myrkur, og frá altari-num ljóðar klára røddin frá dómspróstinum, Seppelas:

»Tað er ein ávaring. Tað kann vera veruligur loftsalarmur hvørja løtu. Fólkið má fara úr kirkjunni.«

Russisk flogfór sveima

gjøgnum kvøldarmyrkrið nakrar míl sunnan fyri Tammerfors.

Hvussu hesi trýtúsund menniskju bera seg at við í kolasvørtu niðu og upp á fáar minuttir at koma úr kirkjunni og finna niður í bumbuskýlið, er óskiljandi. Tað er eitt stórt undur. Men tað gonguruttan eitt einasta óhapp.

Tjúgu minuttir seinni verður luftávaringin avblást. Og fólk koma inn aftur í salin í fullum tali. Vit byrja fyri aðru ferð. Dómsprósturin er við at byrja gudstænastuna, tá aftur verður blást luftávaring.

Fólki má úr kirkjunni á sama hátt sum stutt frammanundan, og klokkan átta samlast fólkið í kirkjunni fyri triðju ferð.

Vit koma so mikið langt, at eg júst fái lisið tekstin og eri byrjaður at tala, tá møtið verður avbrotið av nýggjum.

Nú mugu vit geva upp. Tað er ikki vert, at vit einferð enn royna at samlast. Vit fara heim, so skjótt flogávaringin verður avblást.

Men møtini mugu halda fram, tí fólkið er við at vakna. Vit byrja klokkan fimm seinna partin – somu tíð, sum fabrikkirnar lata aftur.

Og menniskjunni koma – soleiðis ljóða boðini frá hægsta myndugleika. Um kirkjan ikki kann myrka-leggjast, má hon tømast. Men í hesum eina tímaum røkka vit at syngja og biðja, prædika og halda eftirmøti.

Tað gongur skjótt, men tað gongur, tí fólkið er við at vakna, og syndarar søkja Gud í rúgvuvís.

Eg minnst eitt bræv. Tað kom frá Østerbotten og hevði nógvar undirskriftir. Tað var frá øllum kristnum felagsskapum í býnum. Frá

Statskirkjunni til hvítusunnusamkomuna. Allir felagsskap-ir vóru samdir um at fyriskipa nøkur vekingarmøtir. Og nú vildu teir hava hjálp til arbeiðið.

Eg vildi sera fegin fara at hjálpa teimum. Fyri tveyti-fimm árum síðani var eg nakrar ógloymandi dagar í sama býi. Tað var í býnum Jakopstad, og tað var her, eg fyrstu ferð fekk loyvi at vera við í eini veruligari veking. Eg gleddist við hugsanini um aftur at fara hagar, serstakliga tá øll kristin í býnum stóðu aftan fyri innbjóðingina.

Tað var vist fyrstu ferð í býarinnar søgu, at man varð vordin samdur um tilíkt samarbeiði. Men eitt er at velja, nakað heilt annað er at kunna. Arbeiðið á øðrum støðum tóku alla mína tíð og mínar kreftir. Býurin Jakobstad mátti biða.

Men meðan vinirnir máttu biða eftir hjálpini uttanífrá, byrjaðu teir við nøkrum bønarmøtum til tess at fyrir-reika ætlaðu vekilsismøtini. Tað einasta, man hugsaði um og vónaði, var at ein á henda hátt mátti vera til reiðar at taka ímóti vekingini, tá tey almennu møtini byrjaðu.

Men Gud hevði eina aðra hugsan. Hann var ikki bundin av hjálp frá øðrum. Meðan tey heilagu vóru samlað til bøn, lat hann vekingareldin falla. Bønarmøtini broyttust automatiskt til vekilsismøtir, og menniskjur í hundraðtali góvu seg yvir til Gud. Og eg kom ongantíð til Jakobstad. Á øðrum støðum gekk tað á sama hátt. Eitt fólk er við at vakna.

Kelda: Frank Mangs
Mennesker i Kamp 1945